

Бюлетин на проект SMEnergy

Обобщение на 2024 за проект SMEnergy

В това второ издание на бюлетина на проект Interreg Danube SMEnergy сме развълнувани да споделим актуализации от нашата неотдавнашна конференция „Центрове за услуги и пътят на промяна към повече възобновяема енергия в МСП“ и втората партньорска среща в Подерсдорф, Австрия. Научете за постигнатия напредък в идентифицирането на най-добрите институционални практики за подкрепа на МСП, както и за разработването на рамка за базата данни и мрежата на проекта. Тези усилия имат за цел да дадат възможности на МСП в целия регион, които да им позволят да се справят с енергийните предизвикателства и да допринесат за едно по-зелено и по-устойчиво бъдеще.

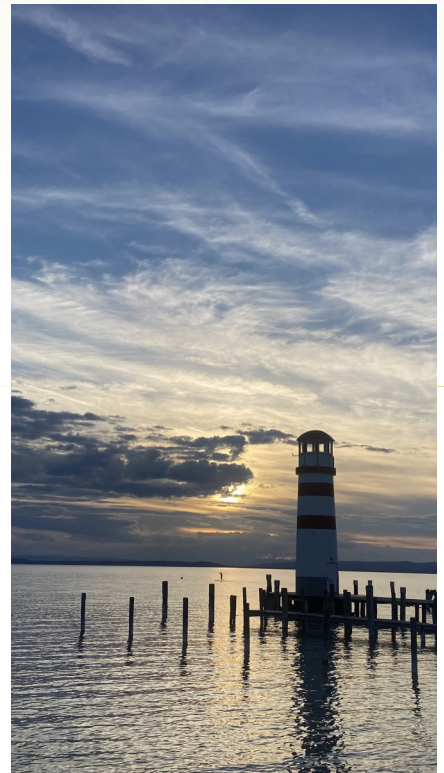

Консорциумът на проект SMEnergy и поканени заинтересовани страни в Подерсдорф, Австрия, на тяхната хибридна конференция и втора среща по проекта (септември 2024)

Хибридна конференция SMEnergy в Подерсдорф

На 25 септември 2024. проект SMEnergy покани МСП, енергийни експерти и политици да проучат как МСП могат да преминат към възобновяема енергия на конференцията на проекта на тема „Центрове за услуги и пътят на промяна към повече възобновяема енергия в МСП“. Конференцията беше организирана като хибридно събитие от Wirtschaftsagentur Burgenland Forschungs- und Innovations GmbH (FIB) в Подерсдорф, Австрия, с възможност за външни заинтересовани страни да се присъединят онлайн, за да осигурят платформа за обсъждане на добри практики, енергийни решения и предизвикателства пред МСП. Като акцент, Томаш Вондра от Министерство на промишлеността и търговията на Чешката република сподели впечатления от стратегията на ЕС за възобновяема енергия за МСП в Дунавския регион. Конференцията SMEnergy включваше също представяне на изводи и констатации, направени в следствие на изпълнението на проекта, интерактивен семинар за услуги за възобновяема енергия и възможности за работа в мрежа, включително разходка с лодка по езерото Neusiedl и вечеря по проекта.

За повече информация относно събитието посетете нашия [уебсайт](#).

В ТОЗИ БРОЙ

Въведение	1
Конференция SMEnergy	1
Регионални акценти	2-5
Какво представляват GE-KOS?	5
История на проекта	6
Партньорство	7
Контакт	7

ДАНИИ ЗА ПРОЕКТА

Период: 01 януари 2024 - 30 юни 2026

Бюджет: € 2,065,115

Средства по Interreg: 80%

ОБООБЩЕН ДОКЛАД

Транснационалният анализ на SMEnergy за енергийното поведение и ситуацията на МСП е към завършване и ще бъде достъпен на нашия уебсайт и социални медии през новата година. Този изчерпателен доклад разглежда енергийните практики и предизвикателствата, пред които са изправени МСП в Дунавския регион, като се фокусира върху въвеждането на възобновяема енергия и идентифицира областите за подобрене. Въз основа на над 100 интервюта, подробно проучване и партньорско сътрудничество, той подчертава бариерите и възможностите, които МСП срещат при преминаването към по-екологична енергия. Констатациите ще дадат насока на препоръките за политики и ще насърчат стратегиите за подпомагане на МСП да постигнат регионалните цели за възобновяема енергия.

SMENERGY В ДУНАВСКИЯ РЕГИОН

Консорциумът на транснационалния проект SMEnergy се състои от 10 партньора и 8 асоциирани партньора от целия Дунавски регион. През следващите две години и половина транснационалният пилотен проект има за цел да подкрепи енергоемките МСП за ускоряване на прехода им към въвеждане на възобновяема енергия. *Вижте новостите от всеки партньорски регион.*

Словения

Водещият партньор на проект SMEnergy, Местната енергийна агенция Spodnje Podravje (LEASP), е базирана в Птуй, Словения, и е енергиен мениджър за над 20 общини в регион Podravje. В края на годината, като част от проект SMEnergy, LEA Spodnje Podravje (LEASP) посети три малки и средни предприятия (МСП) в района на Птуй, занимаващи се с ЦПУ производство, металургия и електрически инсталации. Тези посещения, проведени през ноември 2024, имаха за цел да проучат как тези предприятия могат да засилят използването на възобновяема енергия и да подобрят енергийната си ефективност. Всяка компания, вече оборудвана със слънчеви панели, демонстрира силен ангажимент към устойчивостта, но дискусиите разкриха възможности за по-нататъшно интегриране на енергоспестяващи технологии и максимизиране на ползите от техните фотоволтаични инсталации.

Монтирани соларни панели на покрива на едно от МСП в Птуй, Словения

Посещенията на място дадоха на LEASP представа от първа ръка за енергийните предизвикателства и възможности, уникални за всяко МСП. По време на интервютата с представители на фирмите фокусът бе върху идентифицирането на практическите стъпки за разширяване използването на възобновяема енергия, като увеличаване на слънчевия капацитет и възприемане на енергийно ефективни практики в производствените процеси. LEASP даде персонализирани препоръки, за да помогне на тези фирми да

намалят разходите си за енергия, да подобрят оперативната ефективност и да подобрят въздействието си върху околната среда.

Унгария

PC-Trend Kft., в сътрудничество с Energiaklub, синтезира резултатите от проучванията на различните държави-партньори, за да идентифицира основните нужди на МСП по отношение използването на възобновяема енергия. Те включват намаляване на административната тежест, осигуряване на прозрачно законодателство, повишаване на осведомеността, предоставяне на достъп

Семинар за изграждане на капацитет с Търговската камарата на Печ-Бараня

до независима и достоверна информация, създаване на база данни с квалифицирани доставчици и енергийни експерти, предлагане на финансова подкрепа, предоставяне на едноканални услуги и разпространение на добри практики.

Въз основа на тези констатации държавите-партньори планират пилотни дейности, предвидени да стартират през февруари 2025. Тези пилотни проекти се основават на резултати от други европейски и международни проекти, като например проучването на REKK за енергията в унгарските пекарни и новосъздадения Клуб за устойчивост на Търговско-промишлената камара на Печ-Бараня, което допълнително повишава капитализацията на резултатите от минали проекти.

През октомври бе организирано фирмено посещение в Axis Betonit Kft. Посещението показва инвестициите на фирмата във ВЕИ през последните две години и тяхното положително въздействие върху резултатите.

Опитът на Axis Betonit Kft. скоро ще бъде включен като добра практика в платформата на проекта, допринасяйки за солидната методологична основа, която

SMENERGY В ДУНАВСКИЯ РЕГИОН

Опознавателно посещение на SMEnergy в Axis Bentonit Kft.

PC-Trend създава за проекта, включително дефиниране на пилотните дейности, подготвяне на добри практики, критерии за проектиране на бази данни и разработване на бизнес модел. *Повече информация за най-добрите институционални практики, избрани от SMEnergy вижте на 3 стр.*

Австрия

Като част от регионалната програма „UmweltFit Burgenland“, провинция Бургенланд, в сътрудничество с федералното правителство (понастоящем Фондът за климат и енергията), предоставя консултантски услуги, свързани с получаването на австрийската екомаркировка. Австрийската екомаркировка стимулира кръговата икономика, като насърчава производителите да генерират по-малко отпадъци и CO2. Присъжда се на продукти или услуги, включително туризъм, сертифицирайки цялата фирма. В регион Бургенланд тези фирми са предимно МСП.

Forschung & Innovation Burgenland (FIB), партньор в проекта SMEnergy, е партньор и за тази нова програма за финансиране, която предоставя безвъзмездни средства до 80% от разходите за консултации (до максимум 3200 евро). Тези консултантски услуги могат допълнително да стимулират зелената трансформация на МСП, подкрепена от SMEnergy. Те представляват още едно „парче от пъзела“ за насърчаване на устойчивото развитие на предприятията в региона.

Чехия

Налице е значителен напредък в оформянето на основната методология, движеща инициативата SMEnergy, ръководена от Центъра за иновации DEX (DEX IC) с колективния опит на партньорите по проекта. Тази цялостна рамка е предназначена да подпомогне МСП в прехода им към възобновяема енергия и подобрена енергийна ефективност, като предлага практически инструменти и ясни насоки за ефективно насочване на процеса.

Методологията се основава на сътрудничеството на консорциума, като включва прозрения от задълбочените изследвания и приноса на партньорите. В основата на прилагането и стои създаването на [Центрове за знания, експлоатация и услуги за зелена енергия \(GEKOS\)](#) в Дунавския регион. Тези центрове ще предоставят на МСП експертни знания, технологични решения и финансови насоки за техния преход към зелена енергия.

„Очаквам с нетърпение най-накрая да тествам идеята на живо. Събрахме толкова много информация, интервюирахме толкова много различни хора, чухме различни мнения и сега ще я видим как работи – най-вълнуващата част предстои,“ каза Адам Червенка, ръководител на проекта в DEX IC.

С методологията, която скоро ще бъде тествана в реални пилотни проекти в държавите партньори, проектът е готов да предостави мащабируем и въздействащ подход, проправяйки пътя за едно по-зелено бъдеще, МСП по МСП.

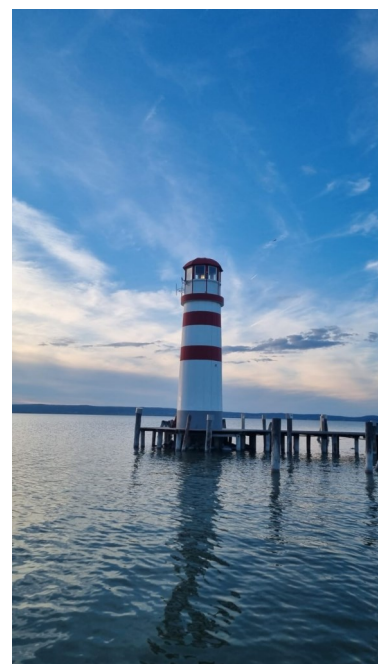
Словакия

На 28 ноември 2024 Словашката бизнес агенция (SBA) проведе втората среща на словашките заинтересовани страни в Братислава. Фокусирана върху представянето на модела SMEnergy, тя събра представители на Словашката агенция за иновации и енергия (SIEA), клъстери, доставчици на енергийни услуги и МСП, за да обсъдят напредъка в използването на възобновяема енергия от МСП в региона на река Дунав. Участниците прегледаха също резултатите от интервюта със заинтересовани страни, проведени по-рано тази година, и направените сравнителни анализи.

Платформата за знания и оперативни услуги за зелена енергия (GEKOS), предназначена да предоставя персонализирани решения и практически ресурси на МСП, преминаващи към възобновяема енергия, беше представена на словашките заинтересовани страни, които споделиха идеи за регионалните нужди, финансовите предизвикателства и подобряването

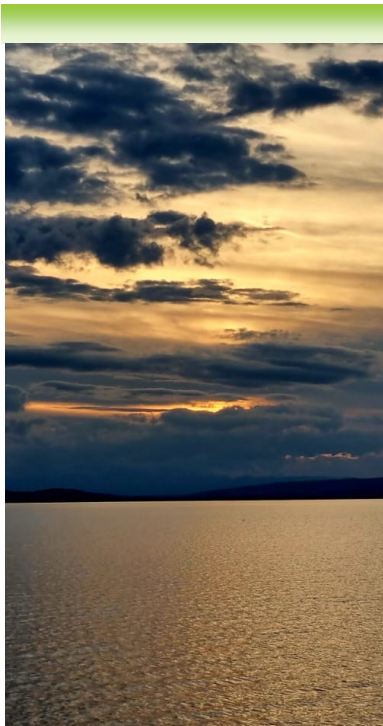

Втора словашка среща на заинтересованите страни

ДОБРИ ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ПРАКТИКИ

Чрез идентифициране на добрите практики за механизми за подкрепа, методологии и др. за преминаване на МСП към използването на възобновяеми енергийни източници в техните региони, партньорите работят за създаване на стабилна база данни с примери, които МСП и институциите да следват. Някои от добрите практики, идентифицирани вече в проекта, включват [Контактната точка за ВЕИ в Словакия](#) или практиките на Axis Bentonit в Унгария. През последните месеци партньорите на SMEnergy събираха тези транснационални добри практики, за да разработят ръководства за МСП и институции, които да демонстрират случаи на използване/прилагане на ВЕИ и да дадат примери за това как други успешно се адаптират към зеления преход.

РАЗРАБОТВАНЕ И ПИЛОТИРАНЕ НА ПРОГРАМАТА SMENERGY

Една от целите на проект SMEnergy е да създаде и пилотира „МСП енергиен модел“ и неговите елементи от 8 енергийни системи (SI, HU, AT, CZ, SK, BIH, BG, DE) в целия Дунавски регион. Това се изразява в унифицирано тестване на съвместно разработените:

- а) Пътна карта за зелен енергиен преход на МСП;
- б) База данни и пазар за зелена енергия;
- в) Модел на работа на центрове за знания, експлоатация и услуги за зелена енергия (GEKOS) и техните мрежи.

Въз основа на пилотните проекти, консорциумът възнамерява да разработи жизнеспособно интегрирано решение, подкрепящо прехода към зелена енергия в МСП.

SMENERGY ACROSS THE DANUBE REGION

на обществената комуникация по отношение на енергийните решения. Събитието затвърди силния ангажимент на заинтересованите страни към проекта, задавайки тон на сътрудничество за бъдещи дейности.

Република Сръбска, Босна и Херцеговина

През ноември 2024 Агенция за развитие на Република Сръбска (RARS) проведе продуктивна среща с Фонда за опазване на околната среда и енергийна ефективност на Република Сръбска, за да прегледа напредъка по проект SMEnergy и да обсъди следващите стъпки. Ключовите резултати включват планове за създаване на база данни от доставчици и експерти за електронни платформи в подкрепа на МСП и разработването на цифровата платформа [GEKOS](#), консолидираща информация за възобновяема енергия и енергийна ефективност на едно място.

Представители на RARS и Фонда за опазване на околната среда и енергийна ефективност на Република Сръбска, Босна и Херцеговина

В бъдеще RARS и неговите партньори ще организират семинари по теми като осъществимост на проекти за възобновяема енергия, мониторинг на потреблението на енергия и финансиране на проекти. Тези семинари имат за цел да подобрят знанията и уменията на мениджърите на МСП, докато се подготвят за пилотни енергийни одити. RARS ще работи с Екофонда, за да идентифицира 3-5 МСП за тези одити, предоставяйки ценна информация и примери за добри практики, които да вдъхновят другите.

RARS продължава да си сътрудничи тясно с Министерството на промишлеността и енергетиката на Република Сръбска, като поддържа редовна комуникация и съгласува усилията за постигане на целите на SMEnergy.

България

През декември 2024 Бизнес център за подпомагане на МСП (БЦП МСП) в Русе, България, проведе среща с проф. Николай Михайлов в офиса на БЦП МСП, за

Представители на БЦП МСП заедно с проф. Николай Михайлов от Русенския университет

да обсъди възможните опции за бъдещите услуги на Центъра за знания, експлоатация и услуги за зелена енергия (GEKOS), който ще бъде създаден в България.

БЦП МСП очаква с нетърпение създаването на центъра GEKOS в България, тъй като това ще подпомогне фирмите, особено енергоемките МСП, като им предостави едноканална услуга, подкрепена с трансгранична база данни и пазар за зелена енергия, подкрепяща техния преход към зелена енергия. Проф. Михайлов ще съдейства за организирането на семинар на заинтересованите страни през януари 2025 в България за по-нататъшно обсъждане на концепцията за услугите на центъра GEKOS и тяхното пилотно тестване сред енергоемки МСП в страната.

Германия

На 9-10 октомври Technology Center for Energy (TZE) участва в проучвателно посещение във Вилнюс, Литва, организирано от финансираните от ЕС проект EAGER.

Организирано от Литовската национална разплащателна агенция и Литовския иновационен център, посещението даде възможност да се видят иновативните решения, разработени от консорциума по проект EAGER за увеличаване въвеждането на агрофолтаични системи (APV) в Европа. Събитието показва основните пречки пред приемането на APV, като

TZE на проучвателно посещение, организирано от проект EAGER

SMENERGY ACROSS THE DANUBE REGION

TZE на проучвателно посещение, организирано от проект EAGER

регулаторни предизвикателства, финансови бариери и проблеми с общественото приемане. Проучвателната визита включваше също посещения на място в МСП в производствения и хранително-вкусовия сектор, за да се видят усилията за разширяване използването на възобновяема енергия и подобряване на енергийната ефективност на фирмите. По време на посещението бе представен и моделът SMEnergy пред консорциума на проект EAGER. Какво е APV? APV предлага обещаващо решение на нарастващия конфликт при земеползването между секторите на селското стопанство и възобновяемата енергия. Позволявайки едновременно производство на храна и електроенергия на един и същи парцел земя, APV може да направи по-зелени веригите за доставка на храни, да осигури на фермерите стабилен доход и да подобри продоволствена сигурност. Само в Долна Бавария приблизително 15 000 фермери допринасят с около 2 милиарда евро брутна добавена стойност годишно. Но много индустрии зависят от успеха на селското стопанство – 15 000 души работят в хранително-вкусовата промишленост, докато десетки хиляди са заети в сектори, като производство на селскостопански машини и доставка на фураж, семена и торове. APV укрепва финансовата стабилност на фермерите и насърчава устойчивия растеж в тези взаимосвързани индустрии. Освен това APV може да доставя чиста, възобновяема енергия директно на потребители с високо потребление на енергия, като хранително-вкусовия сектор, като по този начин намалява въглеродните емисии и насърчава по-устойчиви хранителни вериги. В бъдеще проект EAGER ще органи-

зира уъркшоп по време на симпозиума на проект SMEnergy, планиран за септември 2025. Това събитие ще предложи платформа за МСП и държавните органи за обмен на знания, инструменти и стратегии, които се занимават с уникалните предизвикателства и възможности за енергиен преход в Долна Бавария.

Какво представляват GEKOS?

Мрежата от [центрове за знания, експлоатация и услуги за зелена енергия \(GEKOS\)](#), която ще бъде създадена в рамките на проект SMEnergy, има за цел да предостави едноканална услуга на МСП, особено на енергоемките, подкрепена с трансгранична база данни и пазар за ВЕИ енергия, подкрепяща и насърчаваща прехода на МСП към зелена енергия в региона на река Дунав. Услугите включват:

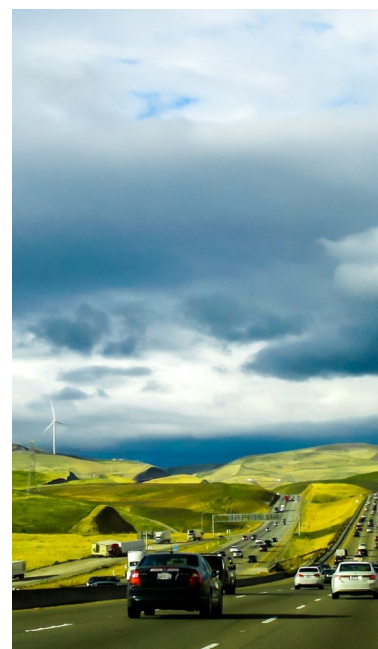
⇒ **Финансова подкрепа** – тази услуга има за цел по-лесен достъп до повече средства/програми/схеми за МСП. GEKOS предоставя информация за съществуващи възможности за финансиране;

⇒ **Подкрепа за преодоляване на административната тежест**, разбиране на законодателството – насочване на МСП към съответните енергийни експерти и консултанти;

⇒ **Изграждане на капацитет** – тази услуга ще включва организиране на обучения и семинари по теми от областта на ВЕИ, както и повишаване на осведомеността чрез предоставяне на достоверна информация, тъй като повечето от МСП нямат необходимият опит и познания за планиране и прогнозиране на своето енергийно производство, потребление и търговия.

⇒ **Достъп до база данни с квалифицирани доставчици на услуги и енергийни експерти** – това е важно, тъй като на МСП им липсва информация за квалифицирани, независими и надеждни доставчици и енергийни експерти за съвети и услуги относно наличните ресурси за финансиране, насоки за ВЕИ инвестиции по отношение на планиране, възвръщаемост и ниво на развитие.

⇒ **Публикации, бюлетени, рекламни материали** на тема ВЕИ.

ЧЕСТИТА НОВА ГОДИНА НА SMENERGY

За проект SMEnergy 2024 година беше белязана от забележителен напредък в насърчаването на възобновяемите енергийни източници (ВЕИ) сред МСП. Ключовите постижения включват създаването на подробен транснационален анализ на енергийното поведение и обстоятелства на МСП, заедно с разработването на елементи от модела на SMEnergy, които използват доказани добри практики и решения. Резултатите на регионално, национално и транснационално ниво полагат основата за следващите стъпки на проекта, като допълнително подкрепят МСП в целия регион при възприемането на устойчиви енергийни практики — през 2025 и след това.

ЗА ПРОЕКТА

Предизвикателства

МСП съставляват 99% от всички предприятия в Европа, като включват около 25 милиона фирми. На много от тези предприятия им липсват ресурси, за да проучат напълно възможностите за подобряване на енергийната им ефективност и да въведат решения за възобновяема енергия. За да се насърчи икономическата устойчивост в ЕС и да се постигнат амбициозните цели, заложи в Зелената сделка, е от решаващо значение да има механизми, които подкрепят МСП. Като предлагаме персонализирани и прозрачни решения, можем да създадем благоприятните условия, необходими за ускоряване на енергийния преход и насърчаване на устойчив растеж сред МСП.

Проект Interreg Danube SMEnergy

В продължение на 30 месеца проект Interreg Danube SMEnergy има за цел да създаде **пилотна мрежа** от регионални/национални центрове за услуги, за да подпомогне енергоемките МСП при ускоряване на прехода им към въвеждане на възобновяеми енергийни източници. Съответните резултати могат да бъдат постигнати единствено чрез транснационално сътрудничество: **пътна карта за енергиен преход**, предоставяща отговори на разнообразието от фирми по отношение на тяхната зрялост и ситуация, в която се намират, както и модел на работа на **центрове за знания, използване и услуги за зелена енергия (GEKOS)**, осигуряващи услуга тип „Едно гише“, подкрепена с транснационална база данни и пазар за зелена енергия. Поради мащабите трябва да се отговори на нуждите на малките и средни предприятия, които тепърва обмислят своя енергиен преход, но също и на тези, които вече са пред реализацията на своите проекти. Крайната цел на проекта е да създаде както национални, така и транснационални стратегии/комплекти от инструменти, които да подпомогнат различните МСП при въвеждане и използване на БЕИ.

Проект SMEnergy е съобразен с приоритет „По-зелен, нисковъглероден Дунавски регион“ на програмата Interreg Дунавски регион 2021-2027 и пряко допринася за постигането на специфична цел 2.1 на програмата „Насърчаване на енергията от възобновяеми източници в съответствие с Директива (ЕС) 2018/2001, включително критериите за устойчивост, посочени в нея“. За повече информация как да се включите, попълнете нашата [контактна форма SMEnergy](#).

Логическа рамка на проекта

Interreg Danube Region
Co-funded by the European Union
SMEnergy

Interreg Danube Region

Co-funded by the European Union

SMEnergy

@Interreg Danube SMEnergy Project

Interreg Danube SMEnergy Project

www.interreg-danube.eu/smenergy

ТРЕТА ПАРТНЬОРСКА СРЕЩА И РАБОТЕН СЕМИНАР

Следващата транснационална среща по проекта за инициативата SMEnergy, домакинствана от DEX-IC, ще се проведе в Либерец, Чешка Република, в периода 12-13 март 2025. Това събитие ще събере партньорите по проекта от целия регион за целенасочени дискусии и съвместна работа. Дневният ред ще даде приоритет на напредването на пилотните дейности, усъвършенстването на проектните концепции и гарантирането на ефективното прилагане на споделените идеи.

Като част от срещата ще бъде организиран и международен семинар за партньорите по проекта и МСП. На събитието ще се разгледат теми, свързани с изпълнението на SMEnergy, като стратегии за подобряване на пилотните дейности и разширяване на обхвата на проекта. Ще участват SMEnergy експерти, МСП от страните партньори и местни заинтересовани страни, които ще предоставят ценна обратна връзка за първоначалните компоненти на пилотните проекти, за да може да се подобри тяхното въздействие. В красивия град Либерец партньорите възнамеряват да обменят важна информация и да постигнат напредък към успеха на SMEnergy в партньорските региони.

ПАРТНЬОРИ ПО ПРОЕКТА

Local Energy Agency Spodnje Podravje – LEASP
(Словения)

Energiaklub (Унгария)

Business Agency Burgenland Research and Innovation Ltd. – FIB (Австрия)

PC-Trend Ltd. (Унгария)

DEX Innovation Centre – DEX IC (Чешка република)

Slovak Business Agency – SBA (Словакия)

Development Agency of the Republic of Srpska – RARS (Република Сръбска/Босна и Херцеговина)

Business Support Centre for Small and Medium Enterprises - Ruse – BSC SME Ruse (България)

European Institute for Innovation-Technology
(Германия)

Landshut University of Applied Sciences – TZE
(Германия)

ENERGIACLUB
CLIMATE POLICY INSTITUTE
APPLIED COMMUNICATION

Информация за контакт

Tea Potočnik
Водещ партньор на
проект SMEnergy
tea.potocnik@lea-ptuj.si